

Toelichting bij het Position Paper van de Verenigingen van Gepensioneerden van het Vliegend Personeel van de KLM aangaande de invoering van een nieuwe pensioenregeling bij het Pensioenfonds voor het Vliegend Personeel KLM.

Inleiding

Voor gepensioneerden en hun nabestaanden is het pensioen uit de basisregeling van het Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM veelal de belangrijkste bron van inkomsten. Voor de uitkeringsgerechtigden is het van belang dat een nieuwe pensioenregeling aansluit bij de verwachting van een stabiel en geïndexeerd pensioen, zoals uit het risicopreferentie-onderzoek blijkt. Deze verwachting is dan ook het uitgangspunt van de Verenigingen van Gepensioneerden van het Vliegend Personeel van de KLM bij hun beoordeling van het transitieplan, het communicatieplan en de uitoefening van het hoorrecht.

Transitie naar een nieuwe pensioenregeling mag de ingegane uitkeringen en bestaande rechten niet aantasten, het vooruitzicht op welvaartsvastе uitkeringen moet behouden blijven. Ten gevolge van invaren worden de uitkeringen volatieler. Stabiliserende maatregelen in de nieuwe regeling in combinatie met een voldoende hoge startuitkering dienen dit effect afdoende te ondervangen.

De positiebepaling van de drie Verenigingen van Gepensioneerden heeft plaatsgevonden in de Overkoepelende Pensioen Commissie (OPC).

Doel en status van dit Position Paper

De Verenigingen van Gepensioneerden hebben in dit Position Paper hun belangrijkste ijkpunten geformuleerd die zullen worden gebruikt bij het beoordelen van de evenwichtige overgang naar een nieuwe pensioenregeling bij ons Pensioenfonds. Doel is dat er een tijdige, vruchtbare en inhoudelijke gedachtewisseling plaatsvindt met de KLM, de VNV en ons Pensioenfonds over de door sociale partners te maken keuzes in het kader van de overgang naar een nieuwe pensioenregeling.

Deze toelichting bij het Position Paper is bedoeld om de leden van de Verenigingen van Gepensioneerden van het Vliegend Personeel van de KLM inzicht te geven in de redenen achter de door de Verenigingen geformuleerde ijkpunten.¹

Omdat op het moment van schrijven van dit Position Paper de lagere wetgeving nog niet volledig is ingevuld kan het zijn dat er in een later stadium toch nog elementen van belang zijn die niet zijn meegenomen in dit Position Paper. Mocht deze situatie zich voordoen dan behouden de Verenigingen zich het recht voor om deze elementen mee te laten wegen in hun eindoordeel over de voorgenomen transitie naar een nieuwe pensioenregeling.

Gedragenheid

Gedragenheid onder de gepensioneerden van de uitkomsten van de invoering van een nieuwe pensioenregeling is van het grootste belang voor het vertrouwen in ons Pensioenfonds, alsook voor de waardering van ons Pensioenfonds in de toekomst. De Verenigingen zullen zich maximaal inspannen om samen met de andere partijen in en rond ons Pensioenfonds voor alle belanghebbenden tot een goede en gedragen pensioenregeling te komen.

Vereniging van Gepensioneerde Verkeersvliegers VGV
Vereniging van Oud-Cabinepersoneel KLM VOC-KLM
Vereniging van Voormalig KLM-Boordwerktuigkundigen VVKB

¹ De Verenigingen hebben er in deze toelichting naar gestreefd om een en ander zo juist als mogelijk weer te geven zonder te vervallen in een gedetailleerde financiële- en technische uiteenzetting. Mocht er na het lezen van de toelichting ruimte zijn voor discussie dan is dit het gevolg van het feit dat de Verenigingen er naar hebben gestreefd om een voor iedereen leesbaar verhaal te schrijven. De Verenigingen zullen bij de beoordeling van het transitieplan, het communicatieplan en de uitoefening van het hoorrecht er uiteraard voor zorgen dat er geen enkele onduidelijkheid kan bestaan over de standpunten van de Verenigingen.

De ijkpunten en de toelichting daarop

- 1. Direct na het moment van de transitie naar het nieuwe pensioencontract dienen alle ingegane pensioenen (ouderdoms- nabestaanden- en invaliditeitspensioenen) tenminste gelijk te zijn aan het niveau van de pensioenen zoals deze zouden zijn geweest als de huidige basispensioenregeling onveranderd wordt voortgezet.**

Toelichting.

Doel van het nieuwe pensioenstelsel is dat het perspectief biedt op een koopkrachtig pensioen². Ons Pensioenfonds is zodanig goed gefinancierd dat binnen de huidige pensioenregeling de pensioentoezeggingen tot in lengte van dagen kunnen worden uitgekeerd. Daarnaast bestaat de verwachting dat in de toekomst de pensioenen kunnen worden geïndexeerd, waarmee een welvaartsvast pensioen al vrij zeker is. Gezien de doelstelling van de Wet toekomst pensioenen (hierna: Wtp) is het volgens de verenigingen van gepensioneerden van het vliegend personeel (VGV, VOC-KLM en VVKB, hierna: de Verenigingen) ongewenst om over te gaan naar een nieuwe pensioenregeling als op het moment van de overgang naar een nieuwe pensioenregeling de hoogte van de pensioenen niet minimaal gelijk is aan het geïndexeerde niveau dat de pensioenen zouden hebben als de huidige pensioenregeling onveranderd wordt voortgezet.

- 2. Bij het invaren wordt voor het bepalen van de waarde van de toekomstige verplichtingen van ons Pensioenfonds initieel uitgegaan van de op het moment van de transitie vigerende nominale DNB-rentermijnstructuur.**

Toelichting.

Een veel gebruikt begrip bij de Wtp is het begrip “invaren”. Hiermee wordt bedoeld dat als er wordt besloten om over te gaan naar een nieuwe pensioenregeling, de bestaande pensioenrechten worden overgezet naar de systematiek van de nieuwe pensioenregeling. Het lijkt erop dat er bij ons Pensioenfonds voor zal worden gekozen om “in te varen”.

In de huidige pensioenregeling worden premiestortingen omgezet in een pensioenrecht. Om te berekenen hoe hoog de waarde van het pensioenrecht is worden de opgebouwde pensioenrechten berekend middels een ‘disconteringsmethode’³. Dit geschiedt op basis van de nominale rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank (DNB). Kortgezegd, men doet alsof dit aldus berekende kapitaal in de tijd oprent met rentes die behoren bij de looptijd van de toekomstige pensioenuitkeringen.

In het geval dat er bij ons Pensioenfonds wordt overgegaan tot invaren dan moet het kapitaal van ons Pensioenfonds worden verdeeld in ‘individuele pensioenpotjes’. De disconteringsmethode leidt bij invaren van een pensioenrecht naar een ‘individueel pensioenkapitaal’.

De Verenigingen vinden dat bij het omzetten van onze huidige pensioenrechten bij invaren initieel dezelfde rekenmethode moet worden gebruikt als nu het geval is, door te rekenen met de nominale rentetermijnstructuur van de DNB omdat een andere rekenmethode leidt tot onevenwichtigheden bij de verdeling van het pensioenfondsvermogen.

² Ministerie SZW, Hoofdlijnennotitie uitwerking Pensioenakkoord, pagina 5

³ Een disconteringsmethode die vaak wordt gebruikt, is de Netto Contante Waarde-methode (ook wel aangeduid als NCW). Uitgangspunt van de NCW-methode is dat de toekomstige kasstromen worden verdisconteerd naar een waarde op het moment van de initiële uitgave van het project. Dit houdt in dat de waarde van de toekomstige kasstromen wordt uitgedrukt in de eurowaarde op het moment van de initiële uitgave.

3. In de tijd spreiden van het aan de deelnemers en uitkeringsgerechtigden toedelen van de bij het invaren vrijvallende reserves van ons Pensioenfonds is volgens de Verenigingen ongewenst.

Toelichting.

Bij de huidige pensioenregeling is ons Pensioenfonds verplicht om reserves aan te houden die nodig zijn om aan toekomstige verplichtingen te voldoen. Als er wordt overgegaan naar een nieuwe pensioenregeling dan vervalt deze verplichting grotendeels. De financiële positie van ons Pensioenfonds is zodanig goed dat als er wordt ingevaren er bij ons Pensioenfonds kapitaal vrijvalt waar een bestemming voor moet worden gevonden. Het vrijvallende kapitaal moet worden verdeeld over de 'individuele pensioenpotjes'. Een beter gevuld individueel pensioenpotje leidt tot een hoger pensioen.

Volgens de Verenigingen dient die verdeling van het vrijvallende kapitaal 'evenredig' te gebeuren, gemeten aan de actuariële waarde van de pensioentoezeggingen en de waarde van de ingegane uitkeringen.

De Wtp maakt het mogelijk om het uitdelen van het vrijvallende kapitaal van ons Pensioenfonds in de tijd te spreiden, over maximaal tien (10) jaar. Voor de gepensioneerden en uitkeringsgerechtigden is spreiden in de tijd onaantrekkelijk omdat er niet van het begin af aan volledig kan worden geprofiteerd van een hogere pensioenuitkering als gevolg van een beter gevuld 'pensioenpotje'. Niemand kan, zeker als je al ouder bent, tien jaar vooruitkijken. De Verenigingen zijn daarom tegen het in de tijd spreiden van het toedelen van de bij invaren vrijvallende reserves.

4. In lijn met de huidige indexatie-ambitie van ons Pensioenfonds dient er bij de nieuwe pensioenregeling een zeer reële kans te bestaan dat de ingegane pensioenen jaarlijks worden verhoogd. Volgens de Verenigingen dient de jaarlijkse verhoging van de ingegane pensioenen gemiddeld tenminste de loonindex te volgen.

Toelichting.

Het doel van het nieuwe pensioenstelsel is dat het perspectief moet bieden op een koopkrachtig pensioen. Daarmee wordt bedoeld dat met het pensioen jaar in jaar uit dezelfde hoeveelheid goederen en diensten kan worden gekocht (= koopkrachtvast). Onze huidige pensioenregeling heeft als ambitie dat de pensioenen jaarlijks worden verhoogd (geïndexeerd) met een percentage dat gelijk is aan de looninflatie. Met het volgen van de loonindex is ons pensioen 'welvaartsvast'.

Het invoeren van een nieuwe pensioenregeling is voor de Verenigingen geen reden om af te stappen van de ambitie om ons pensioen welvaartsvast te laten zijn. Volgens de Verenigingen moet er dus bij een nieuwe pensioenregeling een daadwerkelijk vooruitzicht zijn dat de pensioenuitkeringen jaarlijks stijgen met minimaal de looninflatie.

5. Gezien de potentieel hogere volatiliteit van de pensioenuitkering onder de Wtp is stabiliseren van de pensioenuitkering voor de Verenigingen een belangrijke factor. Mocht er worden gekozen voor de Solidaire Premiereregeling dan zijn de Verenigingen voorstander van een voldoende hoge solidariteitsreserve met als doel de pensioenuitkeringen jaar op jaar te stabiliseren.

Toelichting.

De huidige pensioenuitkering kent een hele hoge mate van zekerheid. Als je naar jouw Universeel Pensioen Overzicht (UPO) kijkt bij het pensioenfonds⁴ dan zie je dat de bedragen die worden gegeven onder 'Als het tegen zit', 'Verwacht eindresultaat' en 'Als het mee zit' (vrijwel) gelijk zijn aan elkaar. Dat deze bedragen (vrijwel) gelijk aan elkaar zijn, komt omdat ons Pensioenfonds over grote buffers beschikt die worden gebruikt om de doelstelling van ons Pensioenfonds (een welvaartsvast pensioen) te realiseren.

Omdat ons pensioenfond onder de Wtp, bij een nieuwe pensioenregeling geen buffers aan hoeft te houden wordt de pensioenuitkering na het invoeren van een nieuwe pensioenregeling in principe variabel. Dit betekent dat de pensioenuitkering kan gaan fluctueren, deze wordt (meer) volatiel.

De Wtp geeft de mogelijkheid om te kiezen tussen twee pensioenregelingen:

- De Solidaire Premiereregeling⁵; dit is een regeling die lijkt op de huidige regeling, en;
- De Flexibele Premiereregeling⁶; dit is een regeling die lijkt op de huidige vrijwillige netto pensioenregeling.

Het lijkt erop dat er in het arbeidsvoorwaardenoverleg tussen KLM en VNV zal worden gekozen voor de Solidaire Premiereregeling omdat deze regeling het mogelijk maakt om de risico's die horen bij een pensioenregeling te delen.

De voor pensioengerechtigden belangrijkste verandering bij de nieuwe pensioenregeling is dat de hoogte van de pensioenuitkering onzekerder wordt. Dit is niet alleen maar negatief omdat dit dus ook betekent dat de uitkeringen bij goede beleggingsresultaten meer kunnen stijgen dan de loonindex.

De Solidaire Premiereregeling maakt het mogelijk om een deel van het vermogen van ons Pensioenfonds te bestemmen voor het stabiliseren van de pensioenuitkeringen wanneer het tegenzit met de beleggingen, dit wordt de 'solidariteitsreserve' genoemd. Mocht er worden gekozen voor de Solidaire Premiereregeling dan zijn de Verenigingen voorstander van een voldoende hoge solidariteitsreserve om de pensioenuitkeringen jaar op jaar te stabiliseren.

6. De initiële vulling van de solidariteitsreserve dient qua omvang voldoende, maar niet groter te zijn dan noodzakelijk, om de doelstellingen van de solidariteitsreserve te kunnen realiseren.

Toelichting.

De Solidaire Premiereregeling maakt het mogelijk om een bedrag van maximaal 15% van het pensioenfondsvermogen te bestemmen als 'solidariteitsreserve'. Deze solidariteitsreserve kan een aantal doelen dienen⁷, de belangrijkste doelstelling is het stabiliseren van de

⁴ Inloggen bij het Pensioenfonds Vliegend Personeel en dan staat het UPO bij 'Mijn documenten'.

⁵ Een aardige video over de Solidaire Premiereregeling vind je op: <https://pnomedia.nl/ik-ben-aangesloten/pensioenstelsel/solidaire-premiereregeling>

⁶ Een aardige video over de Flexibele Premiereregeling vind je op: <https://pnomedia.nl/ik-ben-aangesloten/pensioenstelsel/flexibele-premiereregeling>

⁷ SZW, memorie van toelichting bij het wetsvoorstel Wtp, pagina 40: Qua instrumentele invulling van de solidariteitsreserve kan bijvoorbeeld gedacht worden aan: 1) intergenerationele risicodeling binnen premiereregelingen,

pensioenuitkeringen. Bij de overgang naar een nieuwe pensioenregeling mag deze solidariteitsreserve volgens de Wtp worden gevuld vanuit de bestaande buffers van ons Pensioenfonds. De Verenigingen staan hier positief tegenover.

De Verenigingen zijn van mening dat de solidariteitsreserve niet groter dient te zijn dan noodzakelijk voor het belangrijkste doel: het jaar op jaar stabiliseren van de pensioenuitkeringen. Hoe groot de solidariteitsreserve zal moeten zijn hangt af van factoren als de rente waarmee de waarde van de toekomstige uitkeringen wordt berekend (zie punt 2), de mate waaraan wordt vastgehouden aan een stabiele geïndexeerde pensioenuitkering (zie punt 4) en de mate waarin er beleggingsrisico's wordt genomen (zie punt 15). Wordt de solidariteitsreserve groter dan noodzakelijk dan betekent dit dat er minder kapitaal overblijft dat bij de overgang naar een nieuwe pensioenregeling kan worden toebedeeld aan de 'individuele pensioenpotjes' (zie ook punt 3).

De Verenigingen wachten voor de beoordeling van de hoogte van initiële omvang van de solidariteitsreserve af wat de berekeningen van ons Pensioenfonds hierover zullen laten zien.

7. De Verenigingen zullen de evenwichtigheid van de werking van de solidariteitsreserve niet alleen beoordelen op de effecten op het moment van overgang naar een nieuwe pensioenregeling maar ook in de toekomst. Waarbij het van belang is dat wie er financieel aan bijdraagt, het profijt van de solidariteitsreserve kan hebben.

Toelichting.

Het hoofddoel van de solidariteitsreserve is 'het stabiliseren van de pensioenuitkeringen'. Volgens de Verenigingen dient het zo te zijn dat wie profiteert van de solidariteitsreserve er financieel aan bijdraagt; dat betekent ook dat alleen diegene die financieel bijdraagt aan de solidariteitsreserve profijt van de solidariteitsreserve kan hebben.

De Verenigingen onderscheiden twee fasen in de werking van de solidariteitsreserve:

- De initiële vulling van de solidariteitsreserve: omdat iedereen (direct of op termijn) kan gaan profiteren van de solidariteitsreserve is het niet meer dan logisch dat iedereen bijdraagt aan de initiële vulling van de solidariteitsreserve. De initiële vulling van de solidariteitsreserve kan volgens de Verenigingen daarom worden gedaan vanuit het pensioenfondsvermogen (zie ook punt 6).
- De tussentijdse aanvulling van de solidariteitsreserve: als er vanuit de solidariteitsreserve uitkeringen worden gedaan om de pensioenuitkeringen te stabiliseren dan zal de solidariteitsreserve moeten worden 'bijgevuld' om deze in stand te houden. Naast dat er rendement wordt gemaakt op het belegde vermogen van de solidariteitsreserve kan het mogelijk zijn dat er van de uitkeringsgerechtigden een bijdrage wordt gevraagd om de solidariteitsreserve in stand te houden. Conform de Wtp komt deze 'bijdrage' aan het in stand houden van de solidariteitsreserve voor een deel uit het rendement van het belegde vermogen van de 'individuele pensioenpotjes'

2) demping van schommelingen in pensioenuitkomsten 3) collectieve deling van niet-verhandelbare risico's (bijvoorbeeld macro-langlevensrisico of inflatierisico).

- 8. De vul- en verdeelregels van de solidariteitsreserve zijn voor de gepensioneerden en uitkeringsgerechtigden uitermate belangrijk. De bestuursleden van ons Pensioenfonds namens de gepensioneerden dienen derhalve een beslissende zeggenschap te hebben over de vaststelling en wijzigingen met betrekking tot de vul- en verdeelregels van de solidariteitsreserve. Niet alleen bij de initiële vulling van de solidariteitsreserve maar ook daarna.**

Toelichting.

De afspraken over de solidariteitsreserve ('de vul- en verdeelregels') worden vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement. Hierin is opgenomen:

- De wijze waarop de solidariteitsreserve gevuld wordt;
- De wijze waarop pensioen wordt aangevuld vanuit de solidariteitsreserve;
- De wijze waarop de solidariteitsreserve meedeelt in de collectieve risico's en rendementen;
- De gewenste en de maximale omvang van de solidariteitsreserve;
- Beleid bij een lege of volle solidariteitsreserve;
- Op welke wijze de solidariteitsreserve bijdraagt aan de intergenerationele risicodeling en/of stabiliteit van de pensioenen;
- De samenhang en onderlinge consistentie van voorgaande elementen.⁸

Gezien het grote belang van de solidariteitsreserve voor de gepensioneerden en uitkeringsgerechtigden zijn de Verenigingen van mening dat de vertegenwoordigers van de gepensioneerden in het bestuur van ons Pensioenfonds een beslissende stem dienen te hebben in de totstandkoming en eventuele wijzigingen van de vul- en verdeelregels van de solidariteitsreserve. Deze bevoegdheid zal moeten worden verankerd in de statuten van ons Pensioenfonds.

De Verenigingen vinden het een goede ontwikkeling dat de Wtp aan het verantwoordingsorgaan (VO) de bevoegdheid toekent om advies uit te brengen over (wijzigingen in) de werking van de solidariteitsreserve⁹ omdat de solidariteitsreserve een zeer belangrijk onderdeel van de nieuwe pensioenregeling vormt.

- 9. De Verenigingen zijn van mening dat het eigenvermogen van ons Pensioenfonds pas in het uiterste geval en dan alleen voor zover nodig, kan worden aangesproken voor compensatie in verband met het afschaffen van de doorsneepremie.**

Toelichting.

Op dit moment betalen alle actieven een gelijk percentage van hun loon aan pensioenpremie. Per jaar wordt er door iedereen een vast percentage van het jaarloon opgebouwd aan pensioenrechten. Omdat de jongere deelnemers in ons Pensioenfonds nog lang te gaan hebben voor hun pensioen kan hun pensioenbijdrage nog lang worden belegd. Ouderen daarentegen bouwen een pensioenuitkering op met geld dat niet meer zo lang kan renderen. Door dit systeem van financieren betalen jongeren in verhouding te veel- en ouderen te weinig premie. Omdat iedereen in zijn/haar carrière eerst te veel- en later te weinig premie betaalt voor de opgebouwde pensioenrechten middelt dit effect zich over de hele carrière. Dit systeem wordt het systeem van de 'doorsneepremie' genoemd.

⁸ SZW, Memorie van toelichting bij het wetsvoorstel Wtp, pagina 40

⁹ In artikel 115a, taken verantwoordingsorgaan is in lid 3, sub h opgenomen dat het verantwoordingsorgaan adviesrecht heeft bij: het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst of het vaststellen, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsreglement.

Binnen het nieuwe pensioencontract krijgt iedereen een 'persoonlijk pensioenpotje'. De premie die wordt betaald gaat voor iedereen in zijn/haar eigen pensioenpotje. Bij de overgang naar een nieuw pensioencontract moet het onder de huidige regeling 'te veel betaalde' en het 'te weinig' betaalde worden rechtgetrokken. Er zal dus voor een deel van de actieven een compensatieregeling moeten worden ontworpen. De gepensioneerden en uitkeringsgerechtigden hoeven niet te worden gecompenseerd omdat zij geen nadeel ondervinden van het afschaffen van de doorsneepremie, immers zij betalen geen premie meer.

De compensatie voor het afschaffen van de doorsneepremie kan óf direct bij de overgang naar een nieuw pensioencontract óf deze kan in de loop van de tijd gespreid worden toegekend. De compensatie kan op drie manieren worden gefinancierd:¹⁰

- Partijen in het arbeidsvoorwaardelijk overleg kunnen besluiten om de compensatie voor het afschaffen van de doorsneepremie te financieren uit een opslag op de pensioenpremie. Bij deze methode wordt het grootste deel (of het totaal) van de lasten voor het afschaffen van de doorsneepremie gedragen door de KLM.
- De tweede manier is door bij het invaren een deel van het fondsvermogen aan te wenden voor compensatie. Bij deze methode betaalt iedere deelnemer, gepensioneerde en uitkeringsgerechtigde mee aan de compensatie voor het afschaffen van de doorsneepremie;
- Een mengvorm van beiden is ook mogelijk.

De Verenigingen zijn van mening dat het niet correct is als de gepensioneerden bijdragen aan de lasten van het afschaffen van de doorsneepremie omdat zij over hun hele carrière gezien 'de gemiddelde en juiste premie' hebben betaald. De Verenigingen zijn daarom van mening dat het eigenvermogen van ons Pensioenfonds pas in een uiterste geval kan worden aangesproken voor het compenseren van de effecten van het afschaffen van de doorsneepremie.

10. De Verenigingen vragen speciale aandacht voor de behandeling van de diverse bestemmingsreserves ('potjes met gereserveerd geld') zoals die in de huidige opzet binnen ons Pensioenfonds worden aangehouden. De Verenigingen zullen in hun beoordeling van de 'evenwichtigheid' beschouwen of nagestreefde doelen van die 'gemarkeerde middelen' nog herkenbaar aanwezig moeten en of kunnen blijven in de nieuwe regeling.

Toelichting.

In de huidige situatie houdt ons Pensioenfonds verschillende soorten reserves aan. De grootste hiervan is natuurlijk de reserve die nodig is om te voldoen aan de toekomstige pensioenverplichtingen. Daarnaast zijn er nog een aantal kleinere reserves die een speciale bestemming hebben, dit betreft onder andere het toeslagendepot en de kostenegaliseringsreserve¹¹.

In de Wtp wordt vooralsnog niet aangegeven hoe er bij een nieuwe pensioenregeling moet worden omgegaan met deze bestemmingsreserves. De Verenigingen zijn er zeker geen voorstander van om - bij gebrek aan duidelijke regels - deze bestemmingsreserves 'dan maar' in de algemene pensioenfonds reserves te laten vallen en dan vervolgens uit te delen aan de 'persoonlijke pensioenpotjes'. Pas als er duidelijkheid is wat de regels zijn én er goed is overwogen of de bestemmingsreserves in de toekomst moeten blijven bestaan kan er een beslissing worden genomen over hoe deze bestemmingsreserves zullen worden behandeld.

¹⁰ SZW, memorie van toelichting bij het wetsvoorstel Wtp, pagina 92

¹¹ Voor toelichting zie: Pensioenfonds vliegend personeel, jaarverslag 2022, pagina 74 en 85 - 86

11. Zoals in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel Wtp wordt gesteld dienen de uitkomsten van de transitie naar het nieuwe pensioencontract in termen van het netto profijt uitlegbaar te zijn. De Verenigingen verwachten een uitgewerkt communicatieplan waarin dit punt expliciet wordt geadresseerd.

Toelichting.

Een belangrijk uitgangspunt van de Wtp is dat de overgang naar een nieuwe pensioenregeling 'evenwichtig' dient te zijn. Als maatstaf voor evenwichtigheid gaat de Wtp uit van 'het netto profijt'. Het netto profijt is het verschil tussen de marktwaarde van de te verwachten pensioenuitkeringen en de marktwaarde van de (toekomstige) premie-inleg.

Belangrijk is dat volgens de wet niet de verwachte nominale pensioenuitkomst telt maar de voor beleggingsrisico gecorrigeerde 'marktwaarde' van die uitkomst. De Verenigingen constateren hierbij dat:

- Wat de maatstaf ('rekenrente') is om de 'marktwaarde' te berekenen in de Wtp in het midden wordt gelaten;
- Dat de keuze voor het ene of het andere rekenmodel van 'netto profijt' tot een grote herverdeling tussen actieven, gepensioneerden en uitkeringsgerechtigden kan leiden.

Omdat 'netto profijt' een moeilijk uitlegbaar begrip is waar veel aan vast hangt voor wat betreft de herverdeling van het pensioenfondsvermogen en dus de verdeling van de toekomstige pensioenuitkeringen, verwachten de Verenigingen dat ons Pensioenfonds zeer grondig aan de deelnemers en gepensioneerden uitlegt waarom is gekozen voor een bepaalde rekenmethode. Ook moet door ons Pensioenfonds duidelijk worden uitgelegd waarom de gemaakte keuzes 'evenwichtig' zijn.

12. De Verenigingen onderschrijven dat het netto profijt niet voor iedere deelnemer, gepensioneerde of uitkeringsgerechtigde precies gelijk hoeft te zijn. De verenigingen staan niet onwelwillend tegenover een zeer beperkte herverdeling van het pensioenfondsvermogen bij de transitie naar het nieuwe pensioencontract voor zover dit nodig is om de nieuwe pensioenregeling als geheel evenwichtig te laten zijn. Voorwaarde daarbij is dat de herverdeling uitlegbaar is en volledig verantwoord wordt in het transitieplan.

Toelichting.

In een perfect voorspelbare wereld zou ons Pensioenfonds van een deelnemer op de dag van in dienst treden bij de KLM exact uit kunnen rekenen wat de waarde is van de toekomstige pensioenuitkeringen op de dag dat deze deelnemer uiteindelijk met pensioen gaat. In die wereld is op de dag van indiensttreding bekend hoe het carrièreverloop er uit gaat zien, of iemand arbeidsongeschikt wordt, een partner krijgt, kinderen krijgt, wanneer iemand overlijdt, wat de inflatie zal zijn, wat de beleggingsrendementen zullen zijn en zo voort, en zo voort.

In deze perfect voorspelbare wereld is voor iedere deelnemer het netto profijt per definitie gelijk aan nul. Immers er is precies bekend hoeveel premie er in de loop van de jaren moet worden betaald om op de dag van pensionering precies genoeg geld te hebben om de toekomstige pensioenuitkeringen te kunnen doen.

We leven echter niet in een perfect voorspelbare wereld. Een pensioenfonds rekent dus met gemiddelden voor alle deelnemers. Door de grootte van de groep komt een pensioenfonds uiteindelijk uit op een gemiddelde premie, die samen met het beleggingsrendement genoeg is om de gemiddelde waarde van alle toekomstige pensioenuitkeringen te dekken.

Bij de overgang naar een nieuw pensioencontract krijgt iedere deelnemer een 'persoonlijk pensioenpotje'. Dit potje wordt bij de overgang naar het nieuwe pensioencontract gevuld met een deel van het pensioenfondsvermogen. Hoeveel er in dat potje moet worden gestopt hangt af van allerlei factoren, waarvan de belangrijkste het verwachte beleggingsrendement is. Wat je ook probeert, je zal nooit helemaal op een 100% juiste uitkomst komen omdat er in de echte wereld onzekerheden zijn¹². De Verenigingen zijn er echter op tegen dat het rekenmodel voor het netto profijt wordt gebruikt om bepaalde groepen binnen ons Pensioenfonds te bevoordelen.

13. De Verenigingen hechten bij hun beoordeling van de inhoud van het nieuwe pensioencontract en de transitie-effecten bij de overgang naar het nieuwe pensioencontract aan het oordeel van de deelnemers en pensioengerechtigden zoals die uit de statutair vastgelegde raadpleging zal blijken.

Toelichting.

De statuten van ons Pensioenfonds schrijven (in artikel 7.8) dat als er een verdeling van het pensioenfondsvermogen plaatsvindt in het kader van de invoering van een nieuw pensioenstelsel, er een raadpleging van de deelnemers en pensioengerechtigden dient te komen indien ten minste twee leden van het Bestuur daarom verzoeken.

Het bestuur van ons Pensioenfonds heeft al besloten deze raadpleging plaats te laten vinden. De Verenigingen zullen bij de beoordeling van het transitieplan, het communicatieplan en bij de uitoefening van het hoorrecht de uitkomsten van deze raadpleging zwaar laten meewegen in hun oordeel over de voorgenomen overgang naar een nieuw pensioenstelsel.

De Verenigingen roepen al hun leden en geassocieerden op om zo veel mogelijk deel te nemen aan deze raadpleging over het nieuwe pensioenstelsel.

14. Bij voorkeur zien de Verenigingen de groep van gepensioneerden zoveel mogelijk als één geheel bij de benadering, uitwerking en behandeling van de diverse effecten van de transitie naar de nieuwe pensioenregeling.

Toelichting.

De populatie van ons Pensioenfonds heeft een diverse achtergrond, te denken valt aan vliegers die hun hele werkzame leven bij de KLM hebben gevlogen, maar ook cabinepersoneel, ex-BWK's, late instromers, ex-Martinair. Door deze diversiteit moeten de Verenigingen ervoor waken dat er niet allerlei regels worden bedacht om de een-of-andere deelgroep te compenseren voor een gebeurtenis die gevolg is van iemands individuele carrièrekeuze.

De Verenigingen zijn tegen dit soort regels omdat dit leidt tot een ondoorzichtige herverdeling van het pensioenfondsvermogen en ze zijn bovendien niet te controleren op effectiviteit.

¹² Zie bijvoorbeeld: <https://www.mejudice.nl/artikelen/detail/evenwichtige-pensioenuitkomsten-in-het-nieuwe-pensioenstelsel>

15. De Verenigen realiseren zich dat het gezien de lange uitkeringsperiode in combinatie met de ambitie om de pensioenen jaarlijks te laten stijgen voor ons Pensioenfonds noodzakelijk is om verantwoorde beleggingsrisico's te blijven nemen. De Verenigen zullen het transitieplan hierop beoordelen.

Toelichting

Stabiliteit en voorspelbaarheid van de pensioenuitkering is blijkens het risicopreferentie-onderzoek voor de gepensioneerden en de uitkeringsgerechtigden van het grootste belang. Dit kan echter doorslaan naar het vermijden van álle beleggingsrisico's. De Verenigen zijn zich ervan bewust dat er door ons Pensioenfonds een redelijk beleggingsrisico moet worden genomen om voldoende rendement te genereren zodat ook op de lange termijn kan worden voldaan aan de verwachting van een koopkrachtig pensioen (zie ook punt 4).

De Verenigen zullen bij het beoordelen van het transitieplan meewegen of het voorgestelde beleggingsbeleid ook op de lange termijn uitzicht geeft op een koopkrachtig pensioen.

16. Bij de opzet van de nieuwe pensioenregeling dient er ruimte te zijn voor flexibiliteit en aanpassingsvermogen in de regeling en het bijbehorende beleid om ook in de toekomst te kunnen inspelen op veranderingen in de (financiële) wereld om ons heen.

Toelichting.

De Wtp is nog niet volledig uitgewerkt in uitvoeringsregels, bijvoorbeeld over de behandeling van bestemmingsreserves (zie punt 10). Desondanks worden er volop voorbereidingen getroffen om op 1 januari 2026 over te gaan naar de nieuwe pensioenregeling.

Er is een groot aantal partijen betrokken bij de totstandkoming van de afspraken over de nieuwe pensioenregeling, te denken valt aan de KLM, de VNV, de Verenigen van Gepensioneerden, de Raad van Toezicht van ons Pensioenfonds, de Blue Sky Group, de actuaaris, het verantwoordingsorgaan, de DNB, de AFM en zo voort. De Verenigen waarschuwen ervoor dat het verlamdend kan werken als alle partijen zich tot in detail willen bemoeien met de inhoud van de nieuwe pensioenregeling. De Verenigen roepen alle partijen op om zich te beraden op hun rol. Je moet er soms op vertrouwen dat men het beste voorheeft met alle deelnemers. Als dit vertrouwen er niet is zal het onmogelijk blijken om tot afspraken te komen over een nieuwe pensioenregeling. En zal het in de toekomst niet mogelijk zijn voor ons Pensioenfonds om flexibel in te spelen op de veranderingen in de (financiële) wereld.

De hierboven opgesomde aspecten zijn veelal in kwalitatieve termen geformuleerd. Het is belangrijk te zien hoe de diverse in kwalitatieve termen geformuleerde aspecten uitwerken in de kwantitatieve uitkomsten van de transitie naar een nieuwe pensioenregeling.

o-0-o